

Immunológiai módszerek a klinikai kutatásban

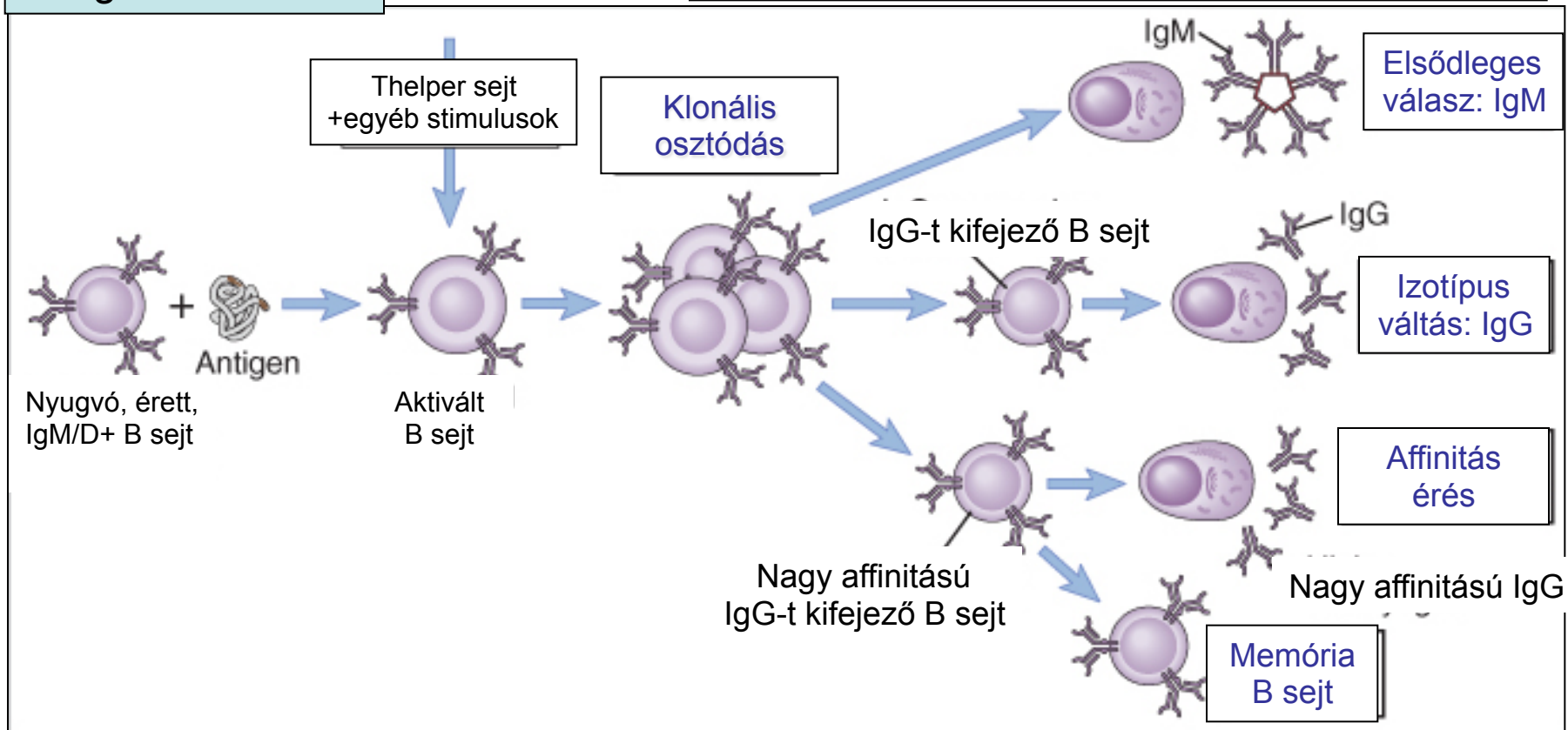
6. előadás

Humorális és celluláris immunválasz

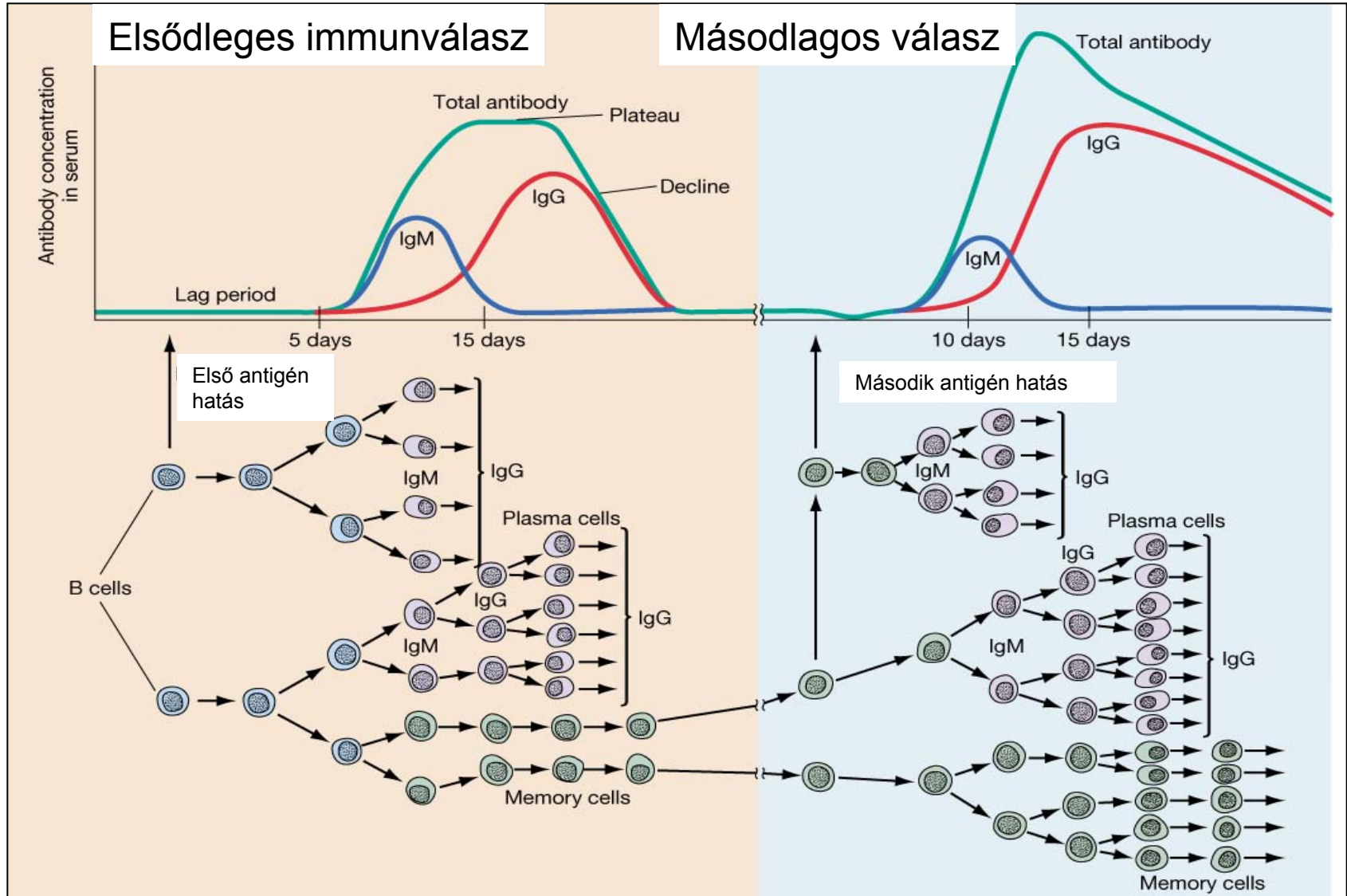
A humorális (B sejt) immunválasz lépései

Antigén felismerés

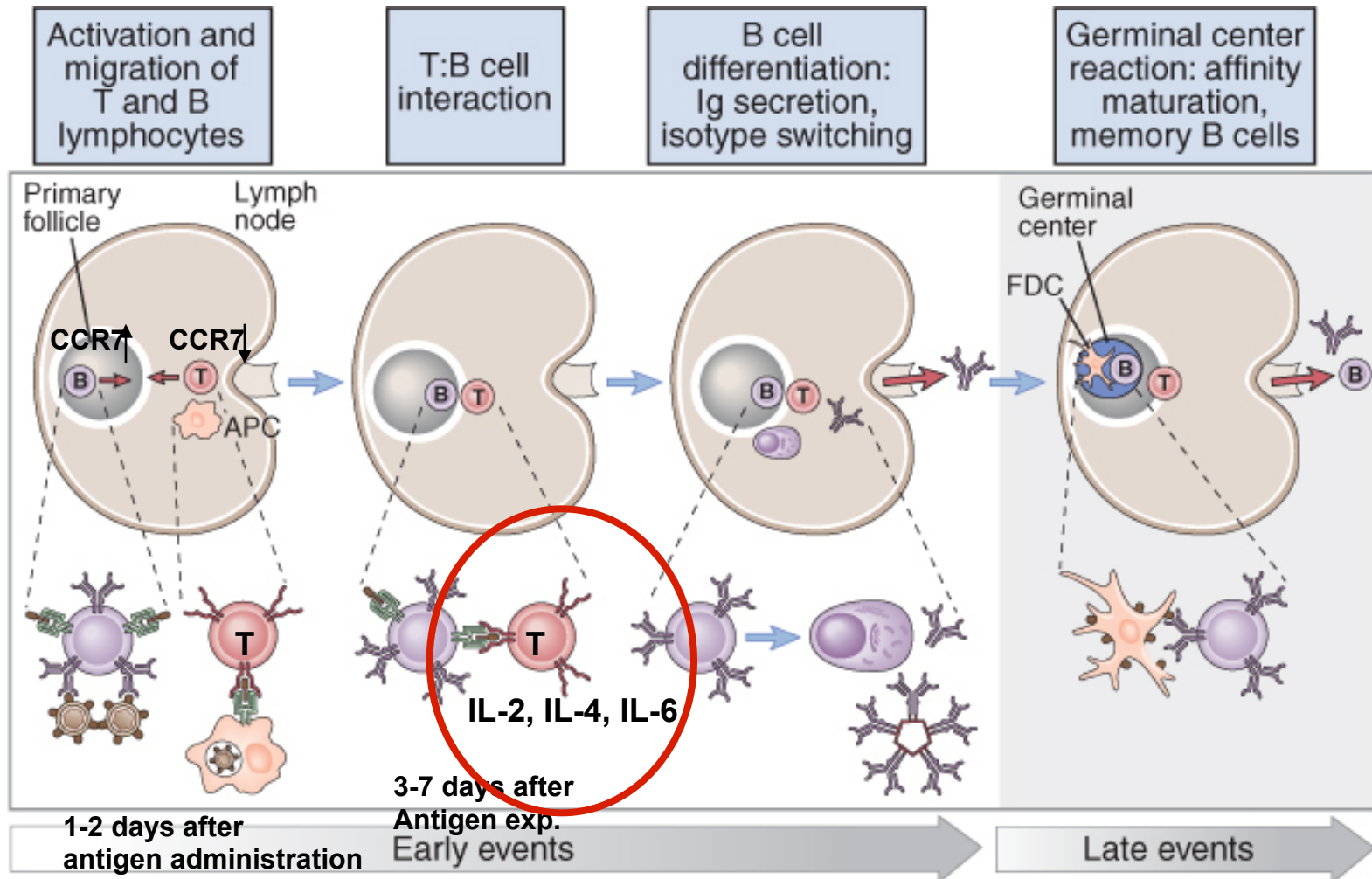
B sejt aktiváció: proliferáció, differenciálódás

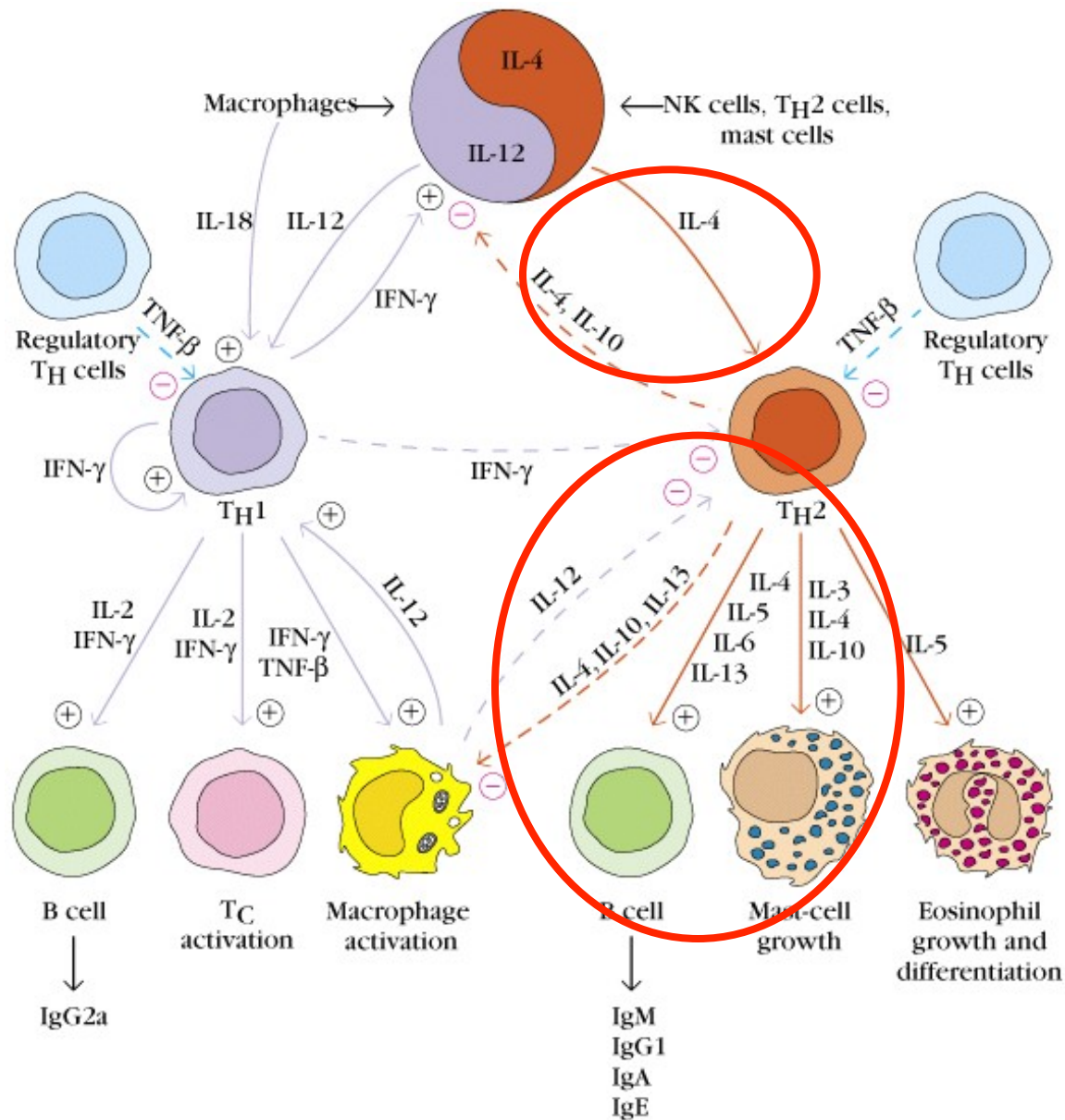
Az ellenanyagválasz kinetikája

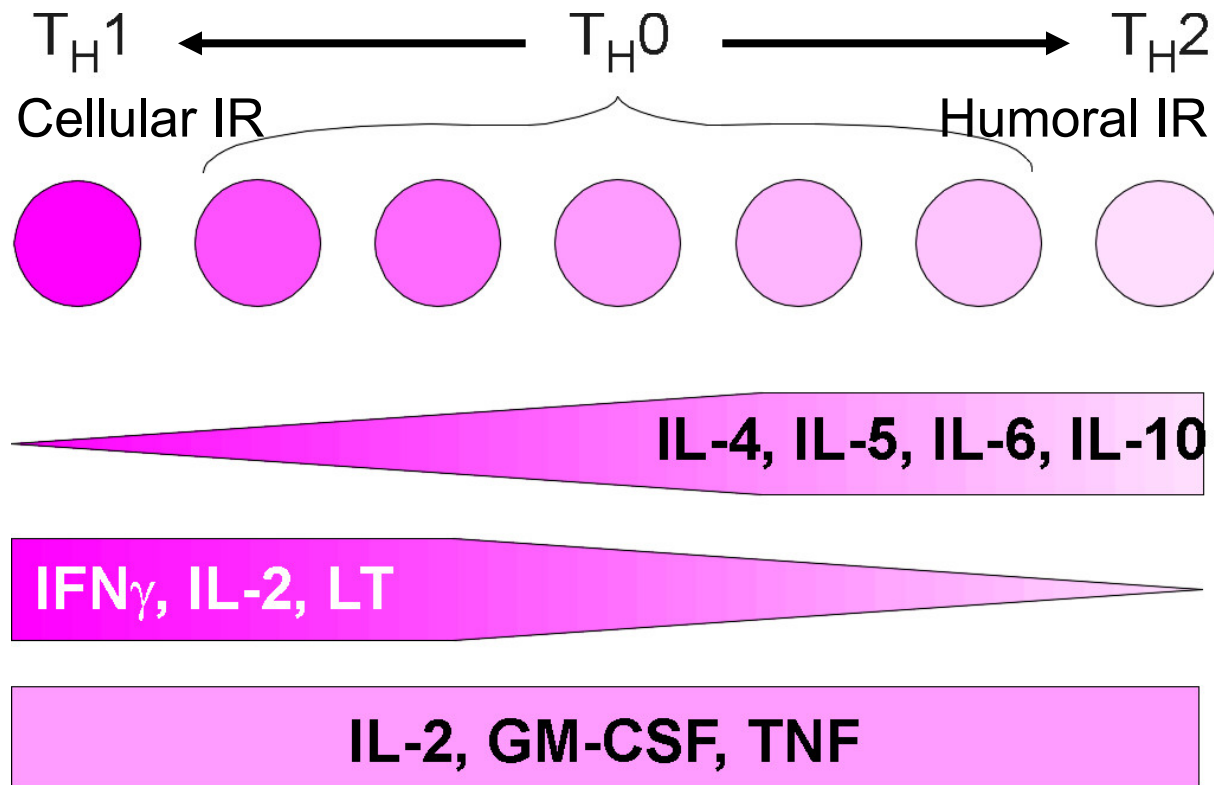
A humorális immunválasz korai eseményei: T-helper sejt aktiváció

Th2 aktiválja a humorális immunválaszt

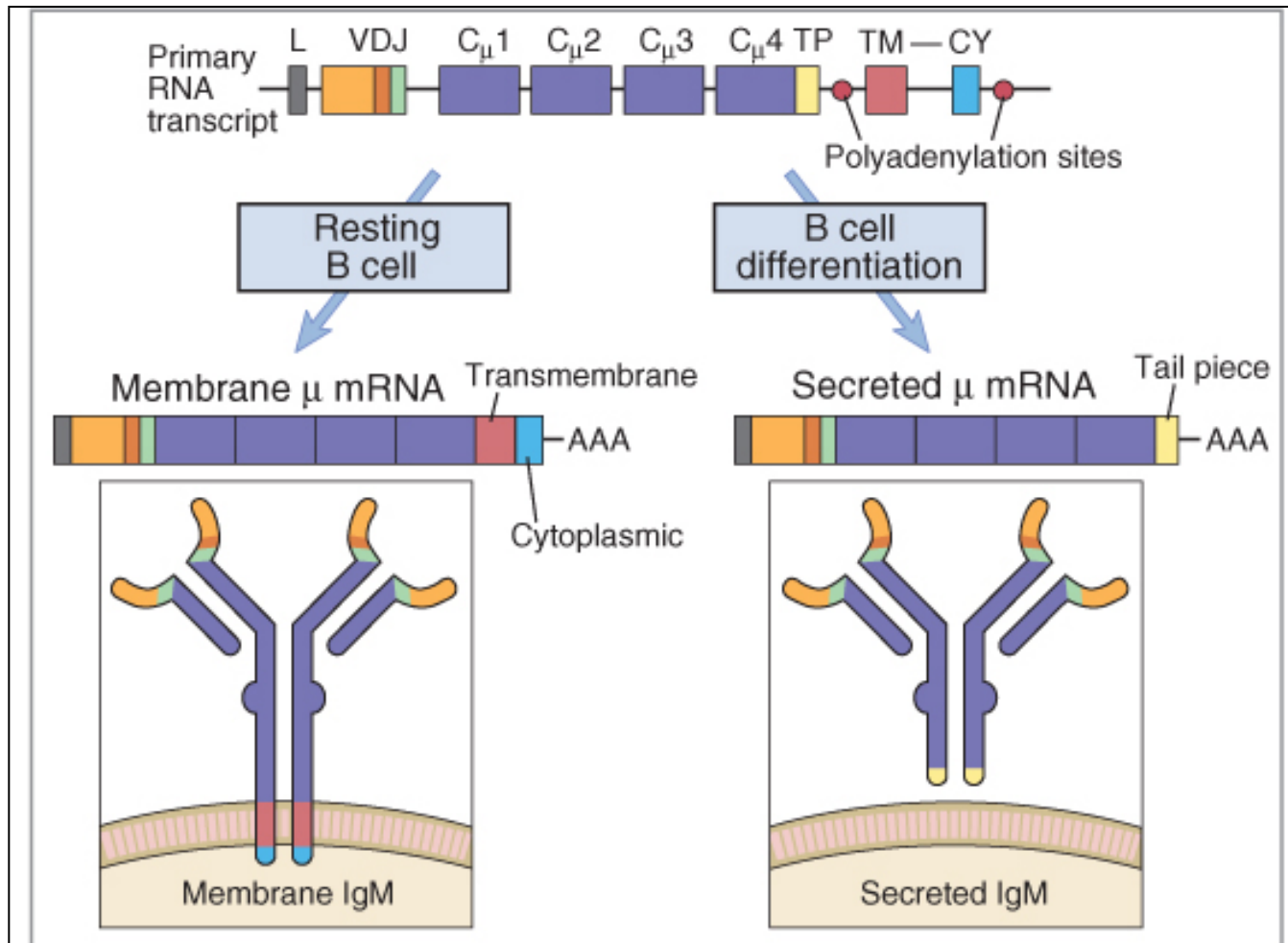

T_H17 : IL-17 termelődés →
Gyulladásos válasz

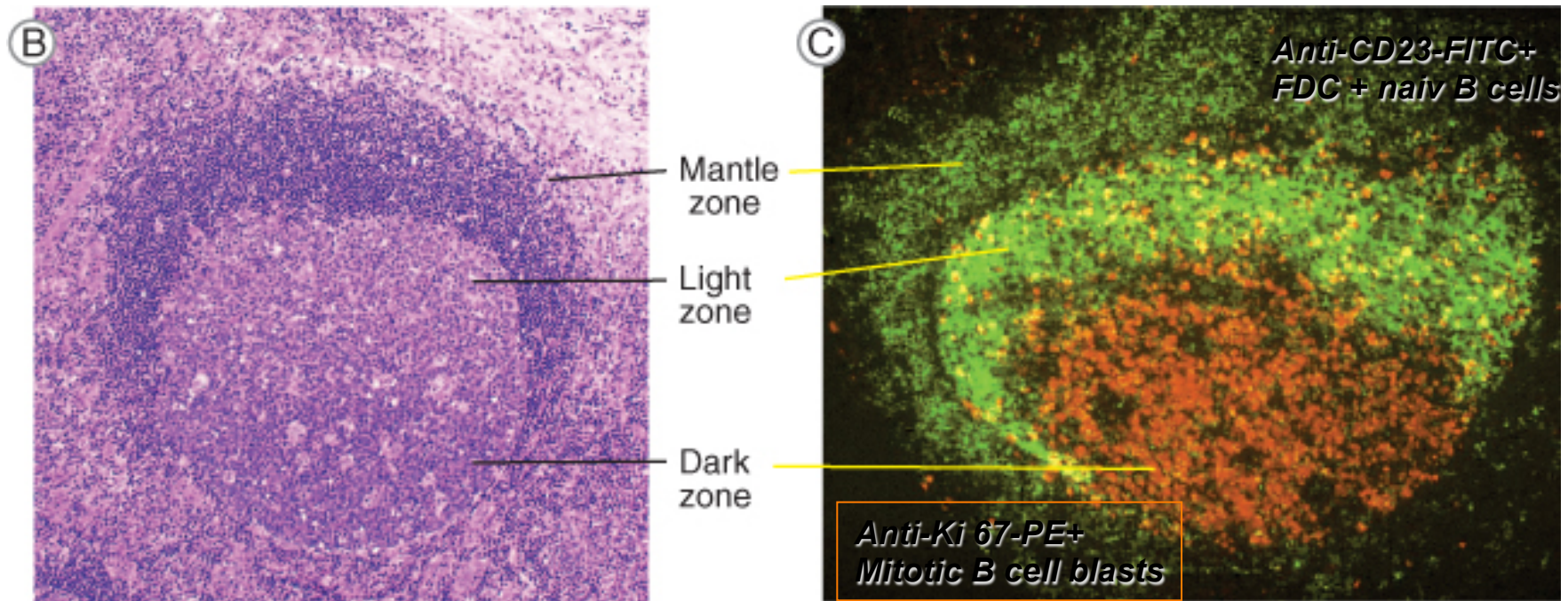

Regulatórikus T sejt (Treg): IL-10 és TGFβ

A plazmasejtekben a membrán IgM helyett szekretoros μ lánc és pentamer IgM termelődik

Centrum germinativum reakció

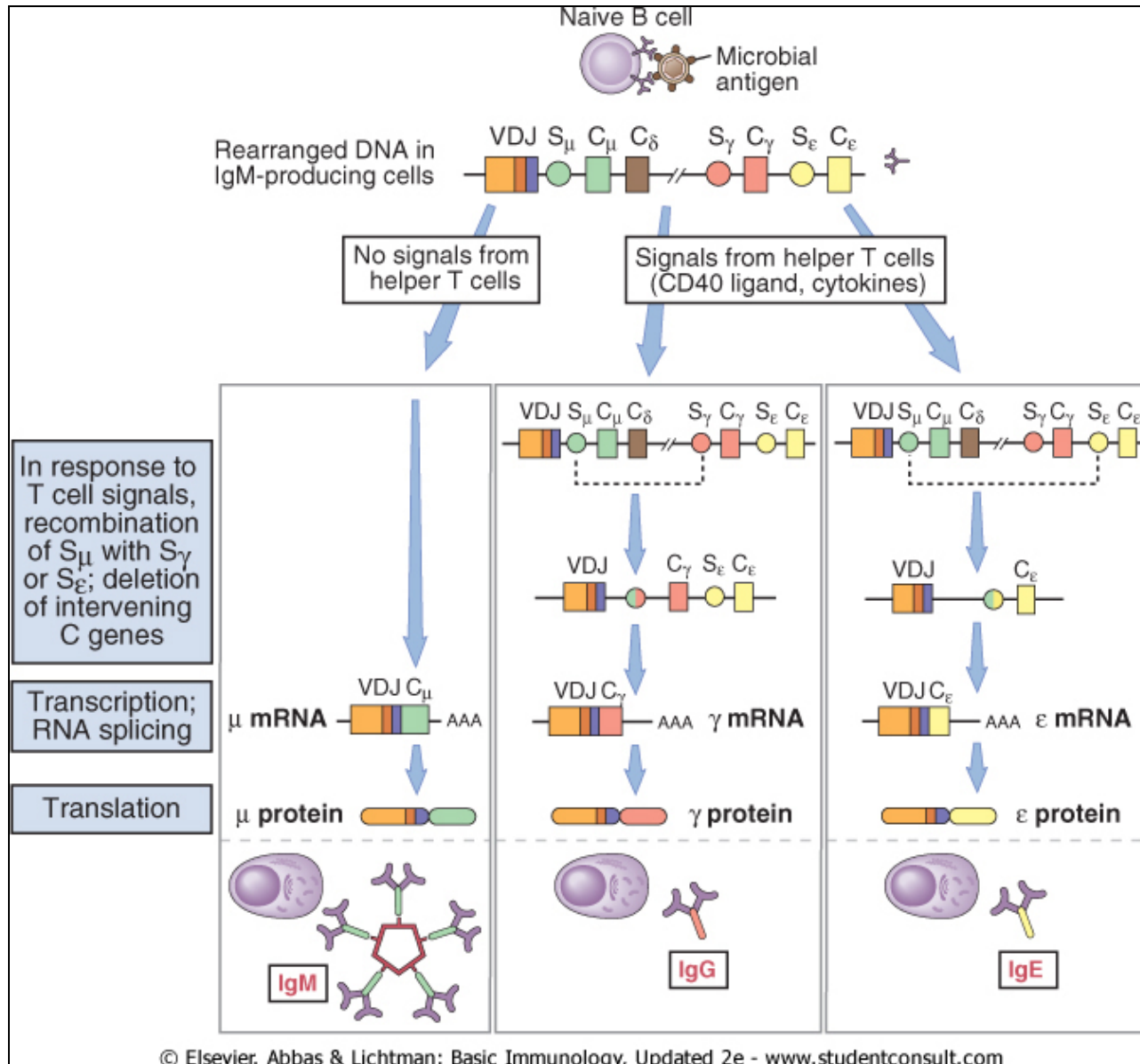

© Elsevier 2005. Abbas & Lichtman: Cellular and Molecular Immunology 5e www.studentconsult.com

- Főleg osztódó B-sejtek (centroblastok, centrocyták), ~10 % T-sejt, FDCk
- Sötét zóna: centroblastok intenzív osztódás (6-8 óránként), kevés sejtfelszíni Ig
- szomatikus hypermutáció a hypervariábilis régióban → a BcR affinitás változása
- Világos zóna: centrocyták osztódás csökken, Sejtfelszíni Ig ↑
- Affinitás érés: a centrocyták szelekciója a BcR affinitás alapján (ag az FDC-ken).

Izotípus váltás

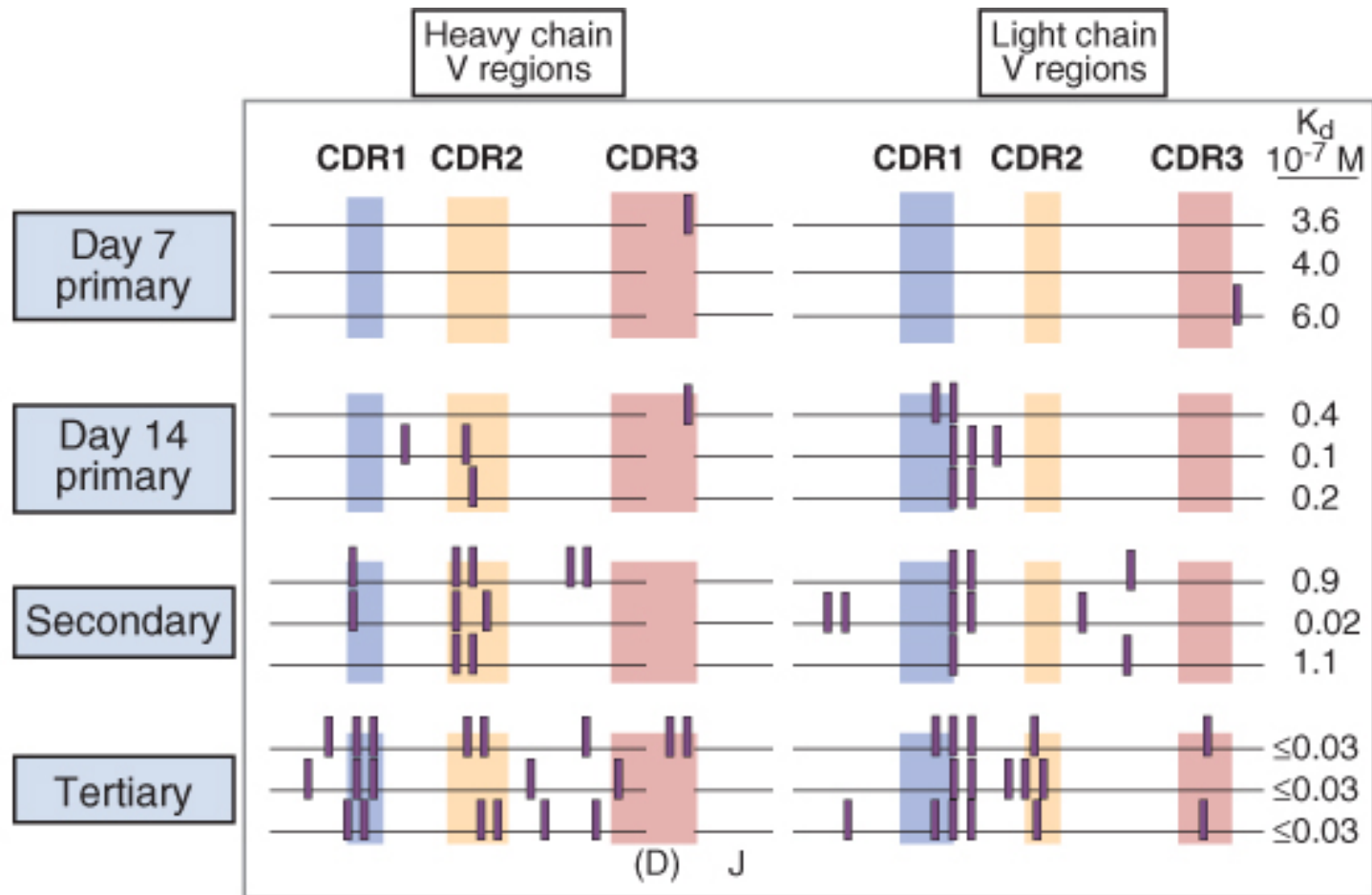
Az izotípus váltás szabályozása

Role of cytokines in regulating Ig isotype expression

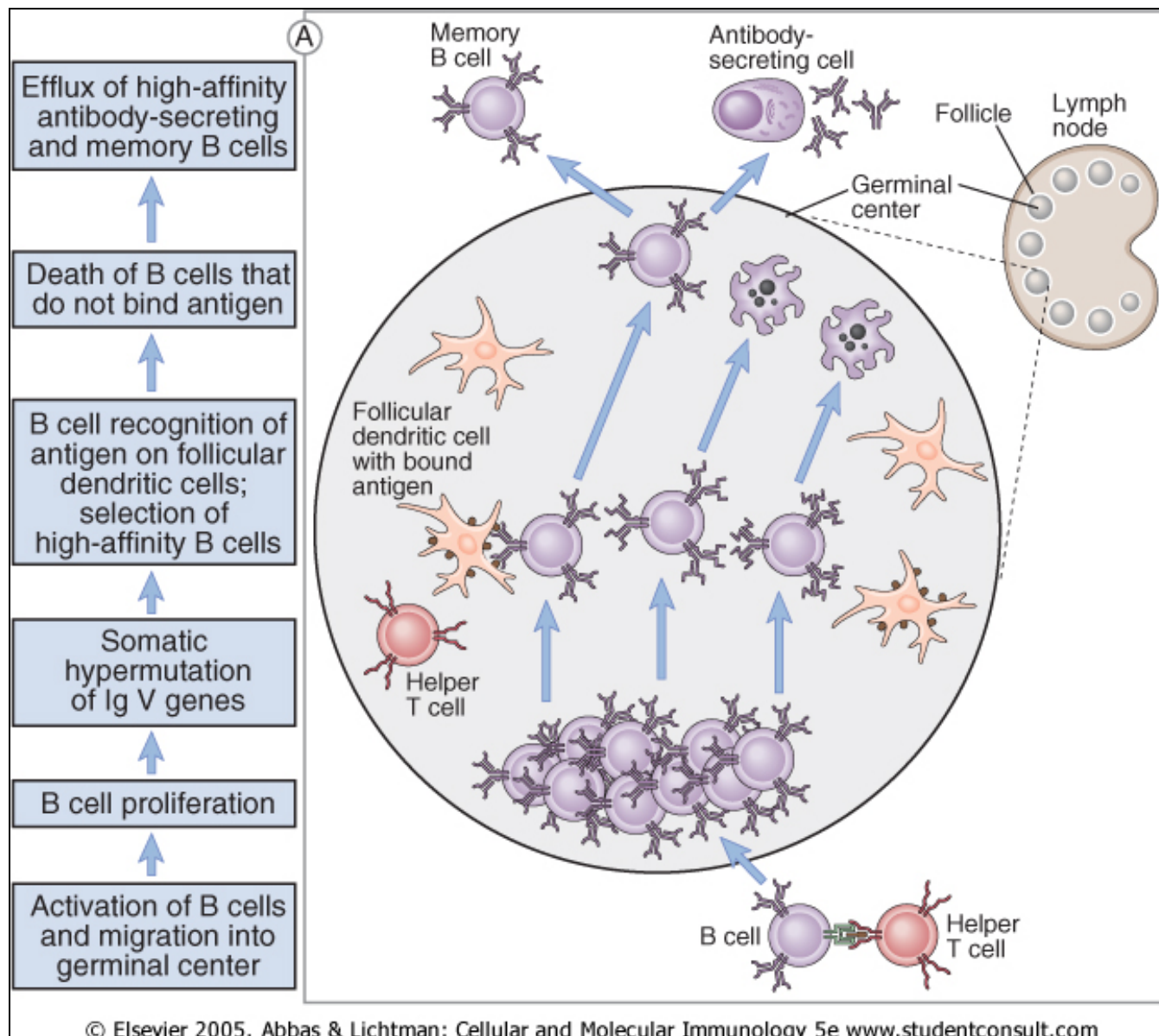
Cytokines	IgM	IgG3	IgG1	IgG2b	IgG2a	IgE	IgA
IL-4	Inhibits	Inhibits	Induces		Inhibits	Induces	
IL-5							Augments production
IFN- γ	Inhibits	Induces	Inhibits		Induces	Inhibits	
TGF- β	Inhibits	Inhibits		Induces			Induces

Figure 9-7 Immunobiology, 6/e. (© Garland Science 2005)

Affinitás érés: szomatikus mutációk az Ig VDJ (CDR) génszakaszokban

Affinitás érés: a B sejtek szelekciója

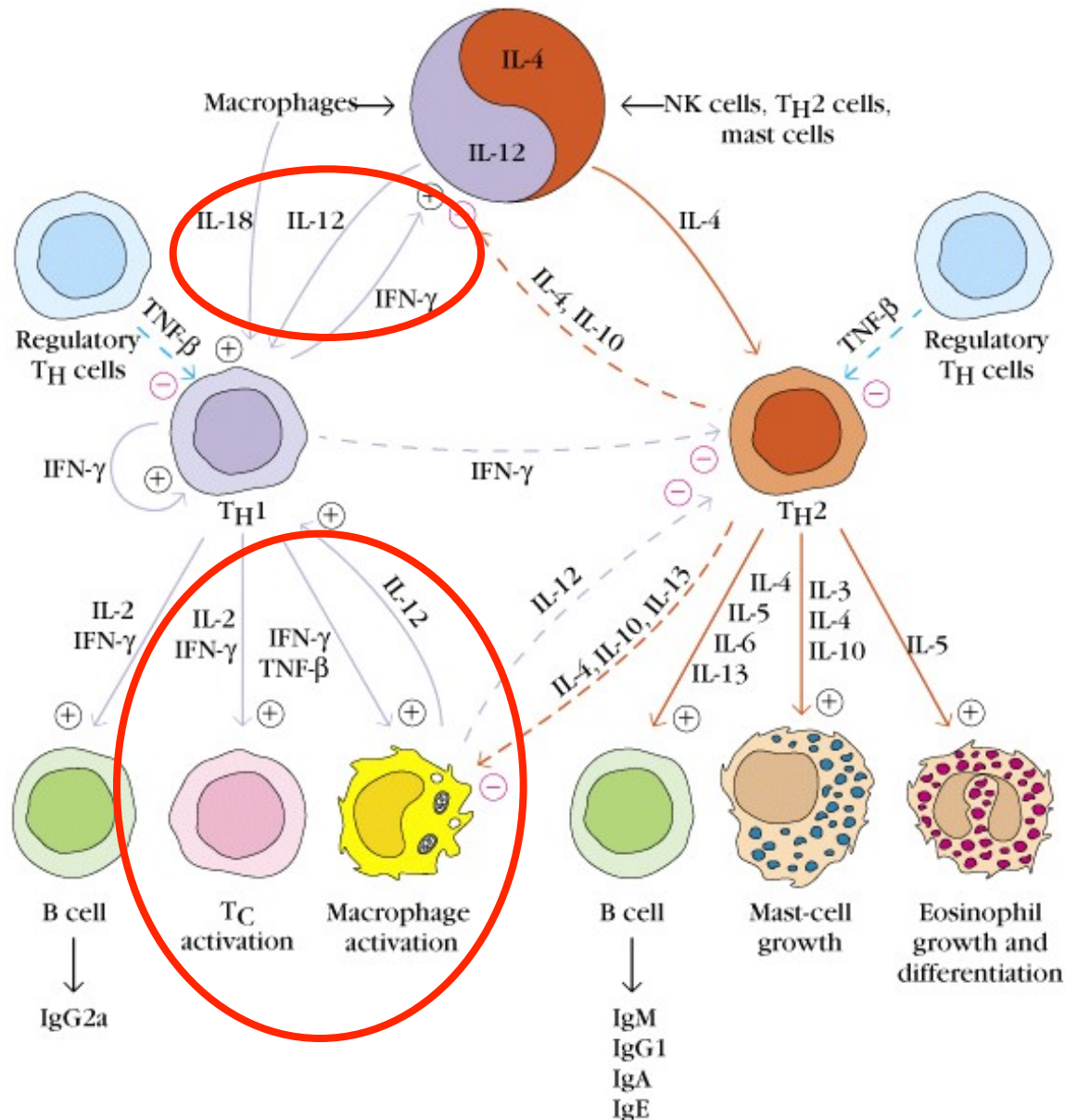

A különböző izotípusú ellenanyagoknak eltérő a funkciója

Functional activity	IgM	IgD	IgG1	IgG2	IgG3	IgG4	IgA	IgE
Neutralization	+	-	++	++	++	++	++	-
Opsonization	+	-	+++	*	++	+	+	-
Sensitization for killing by NK cells	-	-	++	-	++	-	-	-
Sensitization of mast cells	-	-	+	-	+	-	-	+++
Activates complement system	+++	-	++	+	+++	-	+	-

Figure 9-19 part 1 of 2 Immunobiology, 6/e. (© Garland Science 2005)

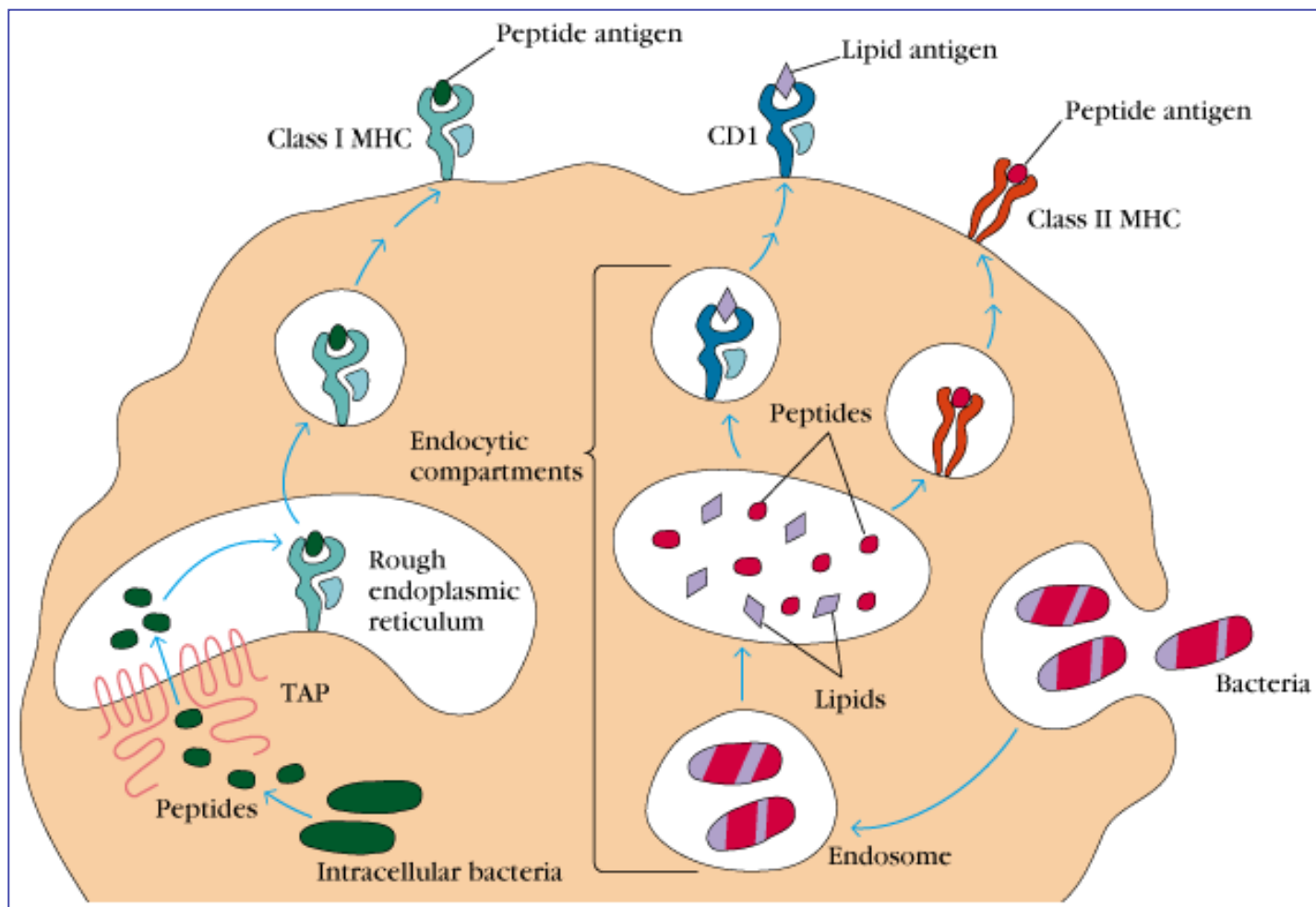
Th1 aktiválja a celluláris immunválaszt

Sejt-mediálta immunválasz (CMI)

<u>Citotoxicitás</u>	<u>DTH</u>
<p><u>Effektor sejtek közvetlen citotoxikus aktivitással:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - CTL (CD8+ Tc), - $\gamma\delta$ T sejtek - NK sejtek, - Makrofágok	<p><u>Effektor sejtek citokin termeléssel:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - T_{DTH} sejtek = Th1 sejtek - Makrofágok
<p><u>Célsejt (citoszolikus antigén):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - allogén sejtek (transzplantátum minor histocompatibilitási antigénjei) - malignus sejtek - virussal fertőzött sejtek - kémiaiilag módosított sejtek	<p><u>Antigén a fagolioszómában:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - intracelluláris baktérium, gomba, parazita, vírus - contact antigének (kis molekulák (haptén) bőr fehérjékkel komplexet képeznek)

Az intracelluláris és extracelluláris antigének eltérő módon kerülnek bemutatásra

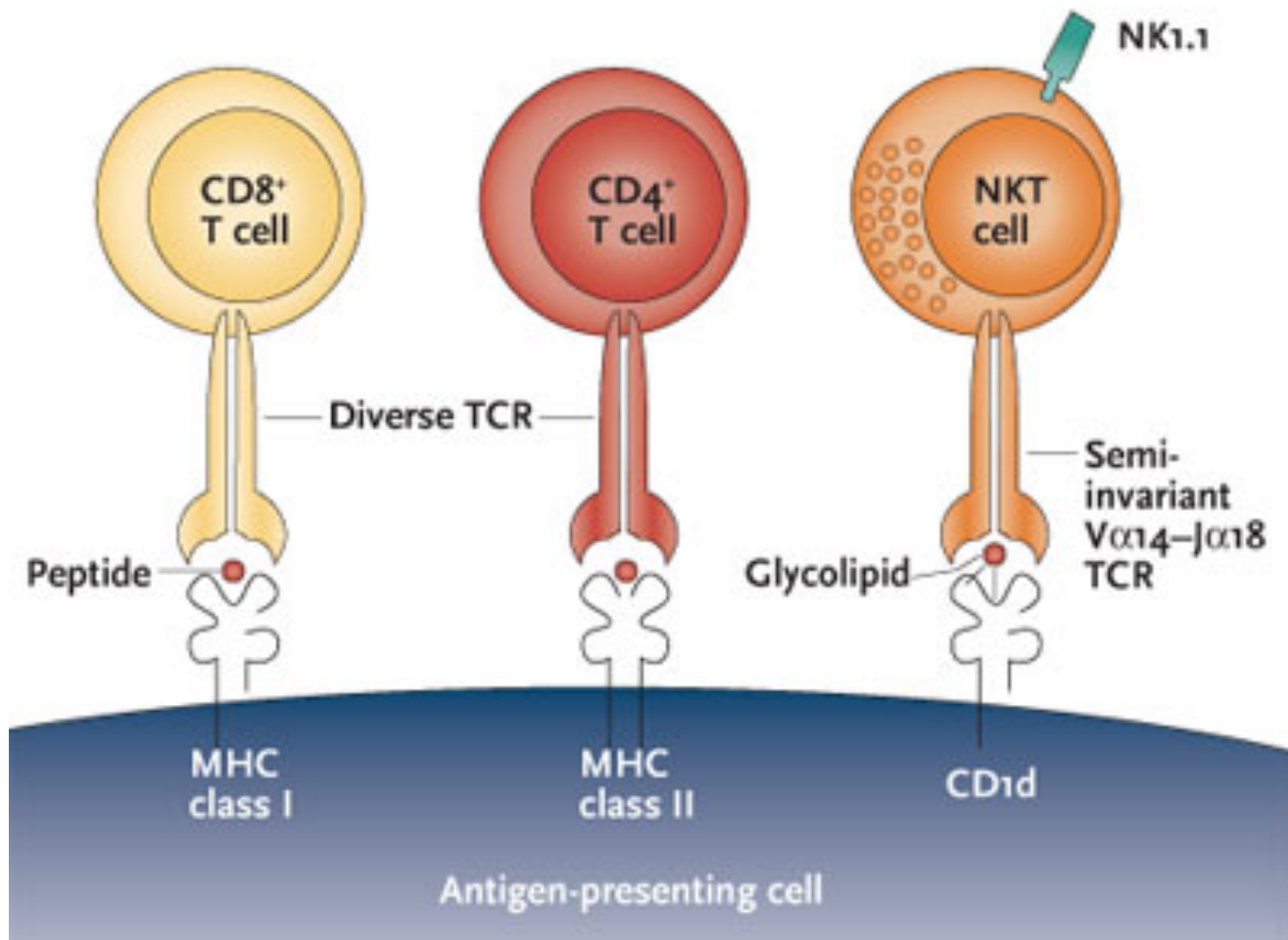

Citoszolikus út

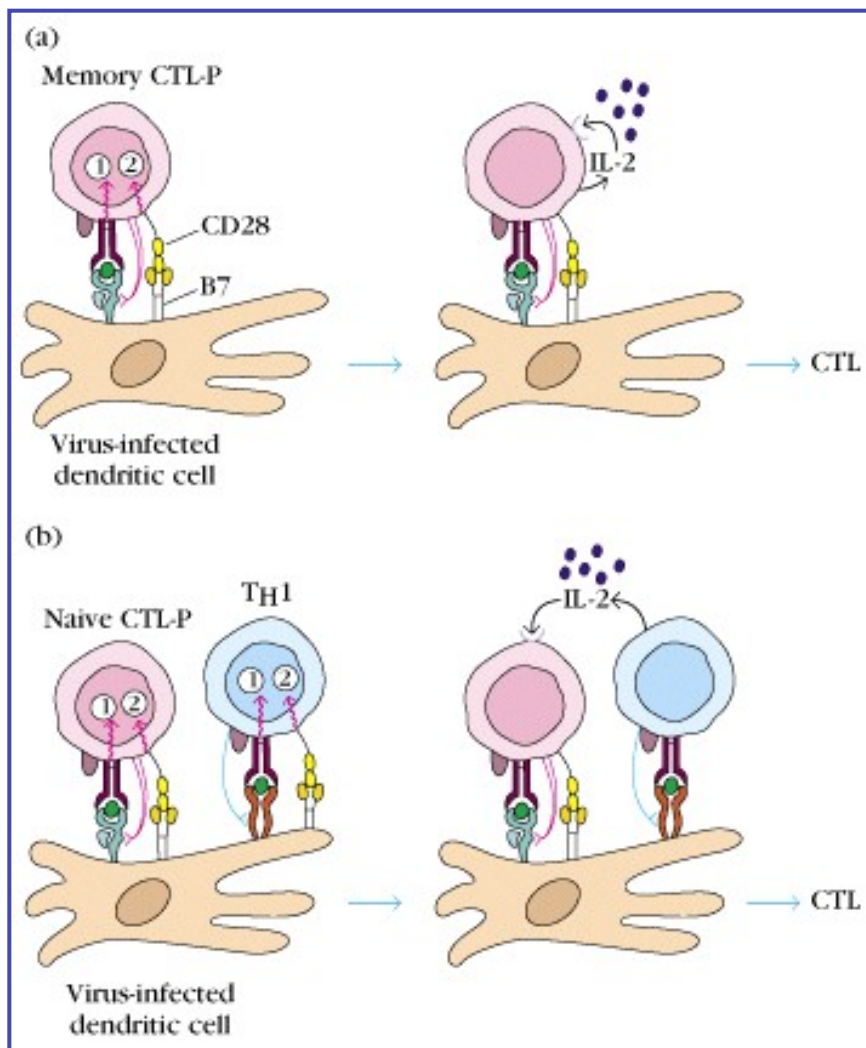
Fagolizoszóma út

T és NKT sejtek antigén felismerése

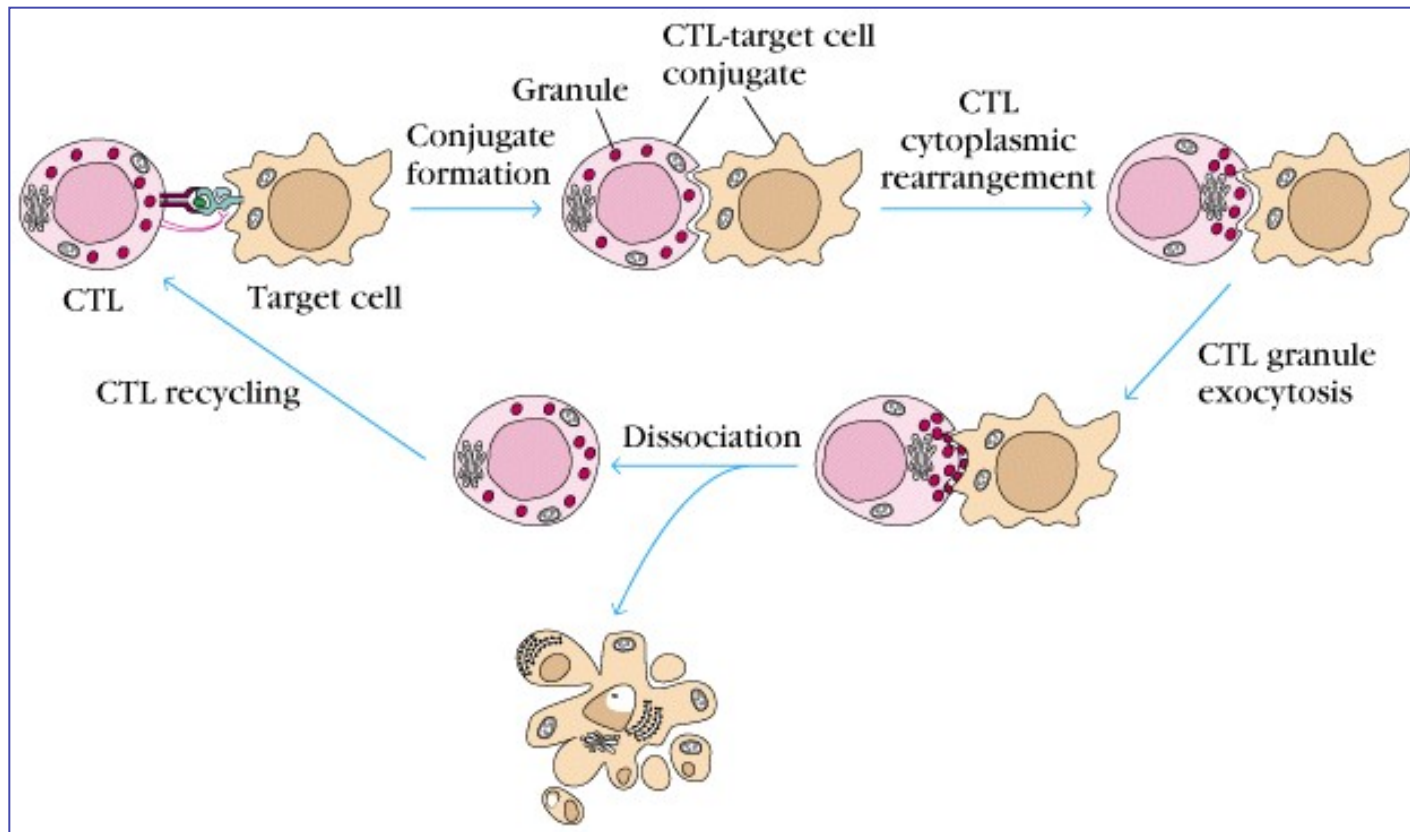
A memória CTL aktivációja már nem igényli Th1 sejt segítségét

Memória CTL: autokrin IL-2 termelés

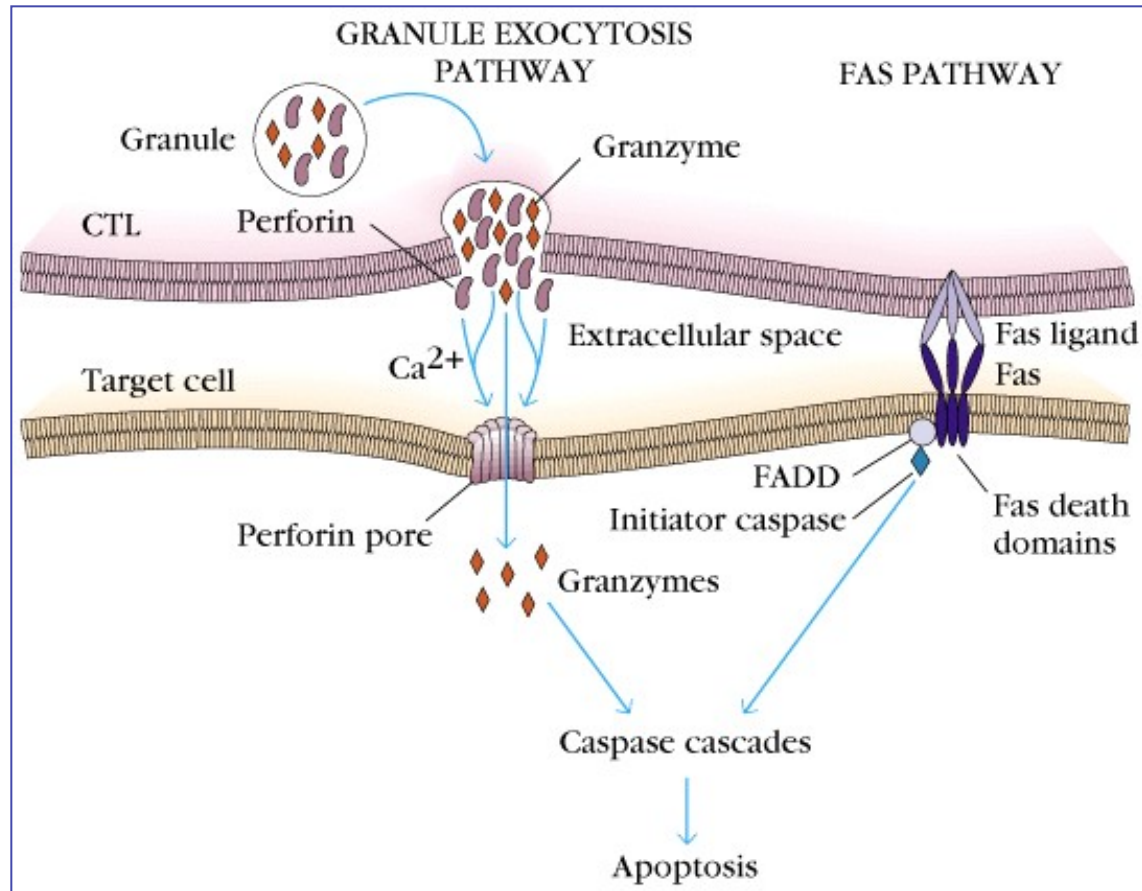
Naiv CTL: Th1 termeli az IL-2-t

A CTL-mediálta target sejt pusztítás lépései:

1. Antigén felismerés
2. Konjugáció
3. CTL citoplazma átrendeződés
4. CTL granulum exocytosis
5. Target sejt apoptózis
6. Dissociáció

A CTL indukálta apoptosis mechanizmusa:

Soluble effectors: perforins and granzymes

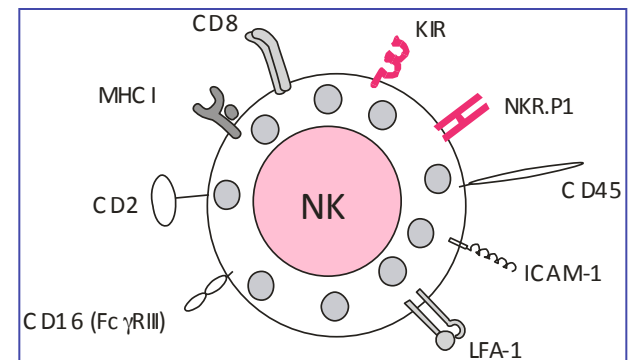
Membrane-bound effectors: Fas ligand (FAS-L)

$\gamma\delta$ T sejtek

- 5 % a T sejteknek,
- Intraepidermális limfociták: CD4/8 negatív
- Intraepitheliális limfociták: CD8+
- Az embryonális életben képződnek, nincs recirkuláció,
- Limitált, szövet-specifikus TcR diverzitás → meghatározott antigénekre specifikus

- Ligand felismerés: - nem- MHC-korlátozott, de antigén specifikus
- Antigének: - virus proteinek,
  - sejtfelszíni hő-shock fehérjék (gyulladásos reakcióban jelennek meg)
  - bakteriális lipidek, foszfatidok - PRR
  - $V\gamma9V\delta2$ TcR – patogén baktériumok mintázatát ismeri fel: HMB-PP
- Funkció: sérült sejtek és mikroorganizmusok elpusztítása

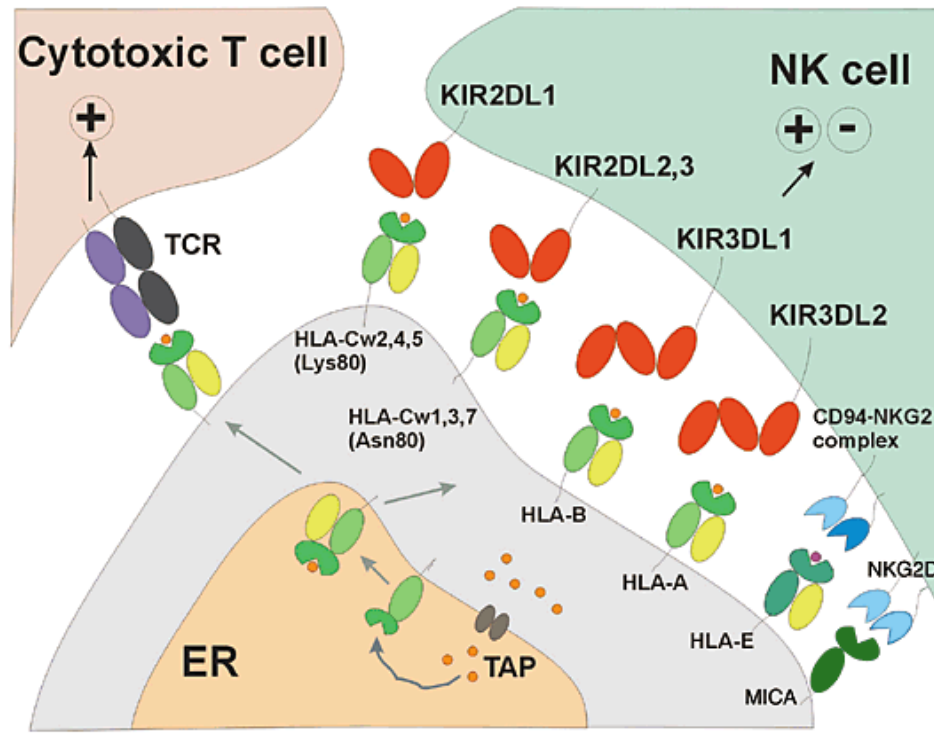
Natural killer sejtek (NK)

- 10-15%a a perifériás limfocitáknak = LGL cells
- TcR- CD3-, CD4-, CD8+/-, CD2+, CD16+ (Fc γ RIII) CD56+,
- Veleszületett immunválasz sejtje, de IL-2, IL-12, INFgamma hatására aktiválódik
- Citokint termel: INF γ $\rightarrow$ immunreguláció (Th1)
- **Funkció: *korai*** válasz egyes vírus, intracelluláris baktérium és tumor sejt ellen

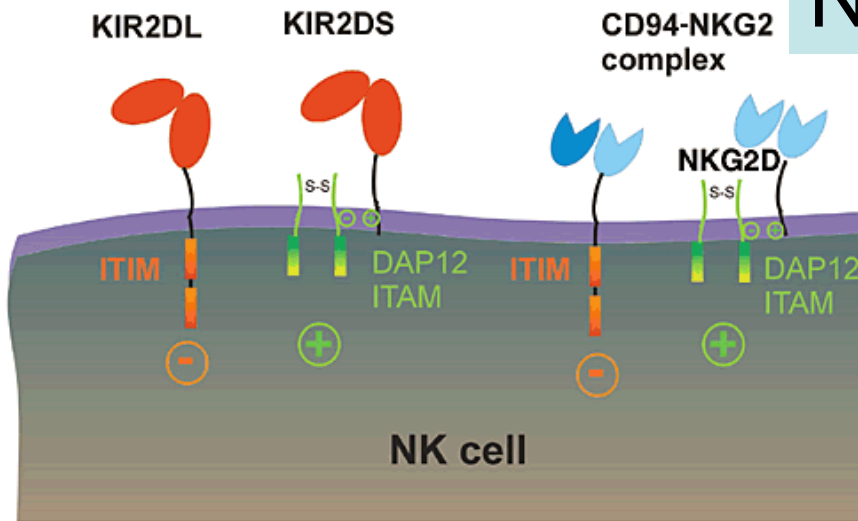

- **NK-sejt receptorok:**
- **Killer inhibitory receptors (KIR):** normal saját MHC-I felismerés
- **Killer activatory receptors (KAR):** aberráns glycosylációt ismer fel a tumor vagy virussal fertőzött sejteken

a

b

NK sejt receptorok:

Natural Killer T sejtek = NKT

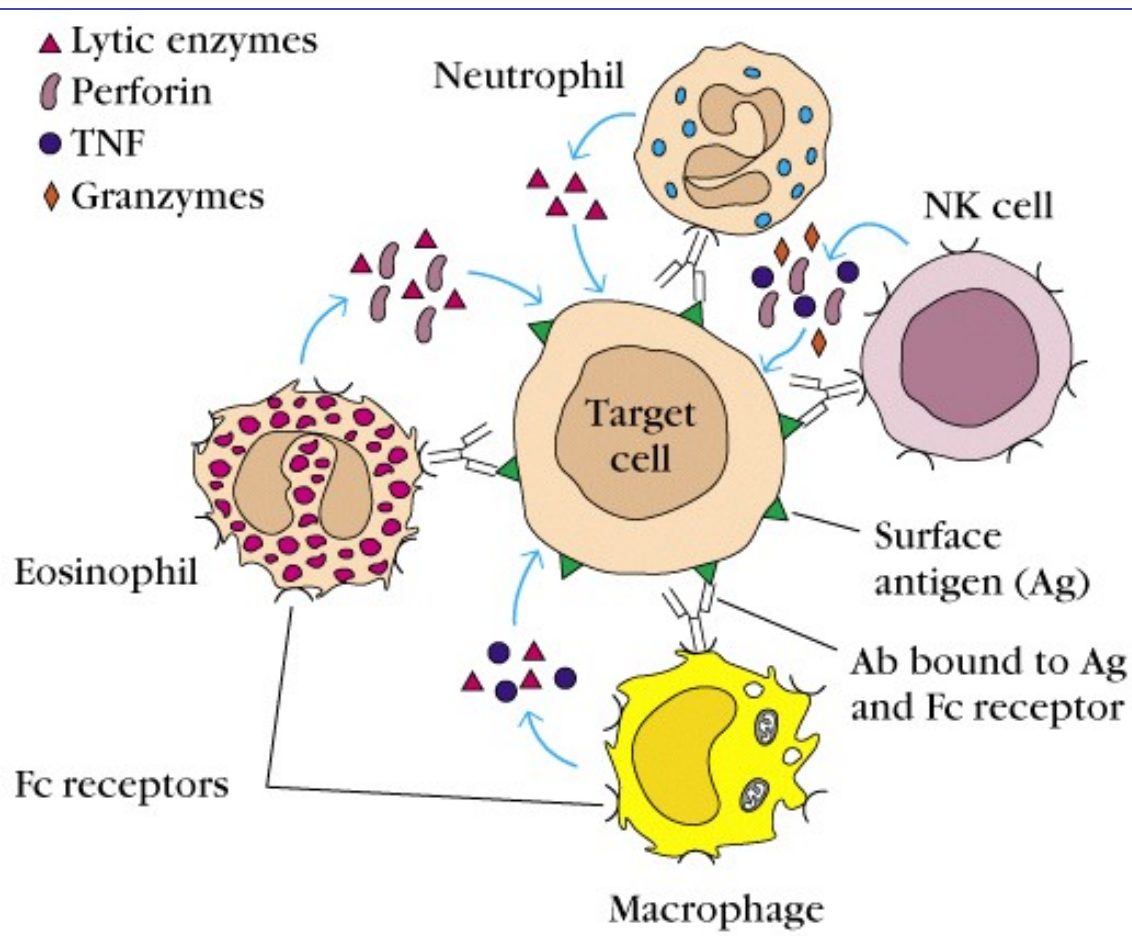
- A perifériás vér T sejtjeinek 0,2%-a
- **Antigén felismerés:** a nem-polimorf **CD1d** által bemutatott **lipidek** és **glycolipidek**
- **Markerei:** $\alpha\beta$ TcR limitált specifitással + NK markerek: NK1.1, CD56, CD16
- **Funkció:** gyors citokin termelés, IL-4, IFN γ , IL-2, TNF α

	V α 14 NKT	Conventional T
TCR	invariant V α 14	heterogenous TCR
Ligand	α -GalCer	peptides
MHC	monomorphic CD1d	polymorphic MHC
Major tissues	Liver, Spleen Bone marrow	Thymus, Spleen Lymph nodes
Development	GM-CSFR	no GM-CSFR

Antitest-dependens sejt-mediált citotoxicitás (ADCC)

Antibody directs nonspecific cytotoxic cells to specific target cell

Binding: through Fc_γReceptors

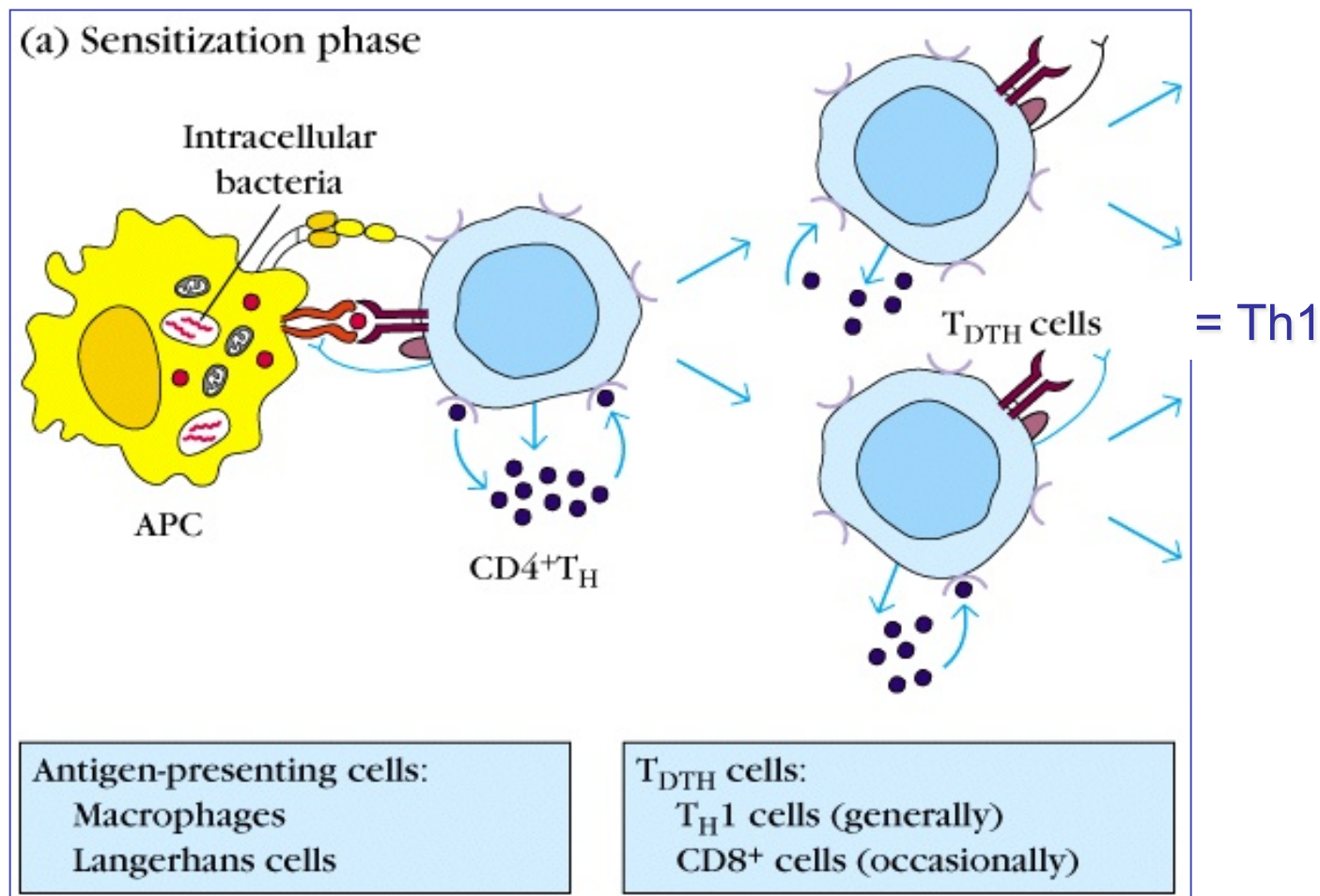
Neutrophils: lytic enzymes

Monocytes, NK cells: TNF α

NK cells, eosinophils: perforin

Az intravezikuláris mikroorganizmusok ellen kialakuló immunválasz: DTH

I. Szenzitizáció: első antigén kontaktus

II. Effektor fázis – citokinek szerepe

